Vlaamse Regering

DE VLAAMSE MINISTER VAN MOBILITEIT, OPENBARE WERKEN, HAVENS EN SPORT

MEDEDELING AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: Actieplan Binnenvaart

Samenvatting
Op 18 februari 2025 lanceerde de Vlaamse Regering, onder leiding van de minister-president, de Vlaamse productiviteits- en competitiviteitsagenda *Vlaamse Versnelling*. Binnen de tweede werf, strategische infrastructuur, werd het **Actieplan Binnenvaart** aangeduid als één van de prioriteiten.

Binnen het Beleidsdomein MOW (BMOW) lopen vandaag al heel wat initiatieven om de uitdagingen in de binnenvaartsector aan te pakken. Met dit actieplan willen we die acties overzichtelijk bundelen, de samenhang aantonen en tegelijk duidelijk maken op welke prioriteiten we de komende jaren extra willen inzetten. De acties passen binnen de Vlaamse ambitie om tegen 2030 minstens 30% modal shift van weg naar binnenvaart en spoor te realiseren.

Kerncomponenten van het actieplan zijn:
- Modal shift en logistieke transitie.
- Infrastructuurinvesteringen
- Digitalisering en innovatie
- Arbeidsmarkt, opleidingen en communicatie met de sector
- Bescherming tegen laagwater en overstromingen
- Omgaan met energietransitie

Het actieplan biedt een geïntegreerd kader voor een duurzame, innovatieve en toekomstbestendige binnenvaartsector en vormt een belangrijke hefboom voor de Vlaamse logistieke en economische ontwikkeling.

1. Doel en context van het Actieplan Binnenvaart

Op 18 februari 2025 lanceerde de Vlaamse Regering, onder leiding van minister-president Matthias Diependaele, de Vlaamse productiviteits- en competitiviteitsagenda, beter bekend als de Vlaamse Versnelling. Deze agenda omvat drie strategische werven:

1. **Een versterkte en gecoördineerde aanpak** rond economie, wetenschap, innovatie, industrie, buitenlandse handel en digitalisering.
2. **Strategische infrastructuur**, met bijzondere aandacht voor mobiliteit, (haven)infrastructuur, omgevingsbeleid, circulaire economie en energie.
3. **Menselijk kapitaal**, met focus op het versterken van vaardigheden, kennis en managementcapaciteiten, ondersteund door een doeltreffend arbeidsmarkt- en sociaal beleid.

In het kader van de tweede werf heeft de Vlaamse Regering het Actieplan Binnenvaart aangeduid als één van de prioriteiten voor 2025.

Binnen het Beleidsdomein Mobiliteit en Openbare Werken (BMOW) lopen reeds talrijke initiatieven om de uitdagingen in de binnenvaartsector aan te pakken. Met het Actieplan Binnenvaart willen we deze acties bundelen, de onderlinge samenhang aantonen en de prioriteiten voor de komende jaren duidelijk vastleggen.

Het Vlaamse binnenvaartbeleid omvat een breed geheel van lopende en geplande maatregelen die samen bijdragen aan een geïntegreerde, innovatieve en toekomstgerichte transformatie van de sector.

2. De kernelementen van het actieplan

Het actieplan bevat een omgevingsanalyse en gaat dan in op de lopende en geplande acties binnen het binnenvaartbeleid.

2.1 Modal shift en logistieke transitie

Vlaanderen zet sterk in op een duurzame modal shift, met als doel om tegen 2030 minstens 30% van het goederenvervoer van de weg naar binnenvaart en spoor te verschuiven. Hiervoor worden diverse ondersteuningsmaatregelen uitgerold, waaronder:

- subsidies voor corridorshuttles en hubfrequenties;
- innovatieve multimodale projecten;
- begeleiding van bedrijven bij de integratie van binnenvaart in hun logistieke ketens;
- brede sensibilisering via Multimodaal.Vlaanderen.

In 2026 start, in uitvoering van het regeerakkoord, een traject om tegen de zomer van 2027, samen met de sector, een uitgebreid werkprogramma op te stellen ter bevordering van een modal shift inzake goederenvervoer van de weg naar de waterweg.

2.2. Infrastructuur en investeringen

Via het Geïntegreerd Investeringsprogramma (GIP) 2025–2029 investeert Vlaanderen in structureel onderhoud en modernisering van waterwegen, sluizen, bruggen en oevers. Prioritaire assen zijn onder meer:

- de Leie-as;
- het Albertkanaal;
- de ABC-as (Antwerpen–Brussel–Charleroi).

Daarnaast bereidt Vlaanderen zich voor op militaire mobiliteit via binnenvaart, in lijn met Europese regelgeving die vanaf 2026 in werking treedt.

2.3. Digitalisering en innovatie

Met het DigiWave-programma stimuleert Vlaanderen de digitale transformatie van de sector, via:

- data-gestuurde processen;
- selfservice-toepassingen;
- innovatieve projecten zoals geautomatiseerd varen, dat middels een regelgevend initiatief permanent mogelijk wordt gemaakt.

2.4 Arbeidsmarkt en vorming

De sector kampt met een blijvende nood aan instroom. Vlaanderen werkt daarom onder meer aan:

- erkende opleidingen;
- zijinstroomtrajecten;
- voorstellen om de Europese richtlijn voor beroepskwalificaties te verbeteren.

2.5 Overleg en governance

Structureel overleg met stakeholders ondersteunt afstemming, co-creatie en beleidsverbetering.

2.6 Bescherming tegen laagwater en overstromingen

De binnenvaart is sterk afhankelijk van een betrouwbaar en robuust waterwegennetwerk. Vlaanderen wordt daarbij geconfronteerd met twee tegengestelde maar tegelijk samenhangende uitdagingen: het vaker voorkomen van periodes van laagwater en het toenemende risico op overstromingen die maatregelen vergen:

- Laagwater vraagt structurele maatregelen zoals verbeterde digitale voorspellingen, gerichte infrastructuurinvesteringen, innovatief scheepsontwerp en langlopende contracten tussen verladers en exploitanten.
- Overstromingen vereisen blijvende investeringen in gecontroleerde overstromingsgebieden, dijken en klimaatadaptieve infrastructuur, ingebed in het GIP, de Blue Deal, het ORBP (Overstromingsrisicobeheerplan) en WDRBP (Waterschaarste- en Droogterisicobeheerplan)

2.7 Energietransitie en emissiereductie

De binnenvaart vervult een sleutelrol in de Vlaamse energietransitie. Via een geïntegreerde aanpak van technologie, stimulansen en regelgevend kader wordt de sector ondersteund in de omschakeling naar een koolstofarme toekomst. Belangrijke initiatieven zijn onder meer:

- de Vlaamse Green Deal Binnenvaart;
- het opvolgen van Europese richtlijnen zoals ETS2 en REDIII;
- emissiereducties in het kader van het CDNI en de veiligheids- en milieuvereisten van het ADN-verdrag.

De Vlaamse minister van Mobiliteit Openbare Werken, Havens en Sport

Annick DE RIDDER